

V Bruseli 5. 6. 2019
COM(2019) 512 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

**ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2019 a ktorým sa
predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2019**

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2019

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Taliansko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Rada prijala 9. apríla 2019 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“).

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (2) Taliansko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v odporúčaniach 1 až 5. K plneniu prvého odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o odolné trhy s výrobkami a kvalitu inštitúcií, prispievajú najmä opatrenia v oblasti verejnej správy, súdnictva a hospodárskej súťaže; k plneniu druhého odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o podporu investícií a obnovenie rezerv, prispieje to, keď sa hospodárska politika týkajúca sa investícií zameria na určené oblasti a keď sa neočakávané zisky použijú na zníženie verejného dlhu; k plneniu tretieho odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o fungovanie trhu práce, prispievajú opatrenia zamerané na zlepšenie zamestnateľnosti a presun daňového zaťaženia z výrobných faktorov a k plneniu štvrtého odporúčania pre eurozónu, pokiaľ ide o znižovanie objemu nesplácaných úverov, prispievajú opatrenia zamerané na zlepšenie súvah bánk.
- (3) Správa o Taliansku na rok 2019³ bola uverejnená 27. februára 2019. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Taliansko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch a pokrok Talianska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Zahŕňala aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 27. februára 2019⁴. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Taliansku existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Najmä vysoký verejný dlh a dlhotrvajúca slabá dynamika produktivity so sebou prinášajú riziká s cezhraničným významom. Vzhľadom na veľkosť talianskeho hospodárstva a jeho cezhraničný význam je obzvlášť významná potreba prijať opatrenia na zníženie rizika nepriaznivých účinkov na talianske hospodárstvo a hospodársku a menovú úniu.
- (4) Taliansko predložilo 19. apríla 2019 svoj národný program reforiem na rok 2019 a svoj program stability na rok 2019. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi týmito programami sa obidva programy posudzovali súčasne. Národný program reforiem Talianska na rok 2019 len čiastočne rieši štrukturálne problémy, na ktoré sa poukázalo v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny na rok 2018, pričom v ňom často chýbajú podrobnosti o tých niekoľkých nových záväzkoch, ktoré zahŕňa, a o harmonograme ich vykonávania. Jeho reformná stratégia však vychádza z už pripravených zásadných reforiem v rôznych oblastiach a v porovnaní s predchádzajúcimi národnými programami reforiem vykazuje výraznú kontinuitu.
- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na roky 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁵, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie

³ SWD(2019) 1011 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí⁶.

- (6) Na Taliansko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo. Vo svojom programe stability na rok 2019 vláda očakáva zvýšenie celkového deficitu z 2,1 % HDP v roku 2018 na 2,4 % HDP v roku 2019 a následne jeho postupné zníženie na 2,1 % v roku 2020 a 1,5 % do roku 2022. V týchto prognózach sa počíta so zvýšením sadzby DPH (1,3 % HDP v roku 2020 a 1,5 % HDP od roku 2021) legislatívne upraveným ako „ochranná doložka“ na dosiahnutie rozpočtových cieľov po roku 2020. Na základe prepočítaného štrukturálneho salda⁷ sa strednodobý rozpočtový cieľ – ktorý bol zmenený z vyrovnanej rozpočtovej pozície v štrukturálnom vyjadrení v roku 2019 na prebytok vo výške 0,5 % HDP v štrukturálnom vyjadrení od roku 2020 – neplánuje dosiahnuť v rámci programového obdobia. V programe stability na rok 2019 sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po zvýšení v roku 2018 (na 132,2 % HDP z úrovne 131,4 % v roku 2017) zvýši v roku 2019 o 0,4 percentuálneho bodu HDP na 132,6 % a do roku 2022 klesne na 128,9 %. V týchto prognózach sa počíta s príjmami z privatizácie vo výške 1 % HDP v roku 2019 a 0,3 % HDP v roku 2020. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú uvedené rozpočtové prognózy, je realistický. V posledných rokoch sa však zvýšenia sadzby DPH legislatívne upravené ako „ochranné doložky“ systematicky zrušili bez primeraných alternatívnych opatrení v oblasti financovania a ciele v oblasti privatizácie sa neplnili dostatočne. Na základe predpokladu nezmenených politík sa v prognóze Komisie z jari 2019 očakáva v roku 2020 nižší rast nominálneho HDP a vyšší deficit verejnej správy, než sa uvádza v programe stability na rok 2019. Do prognózy Komisie nie je zahrnuté zvýšenie sadzby DPH legislatívne upravené ako „ochranná doložka“ v roku 2020.
- (7) Keďže Taliansko v roku 2018 nedodržalo dlhové pravidlo, Komisia vydala 5. júna 2019 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 ZFEÚ. Po posúdení všetkých relevantných faktorov sa v správe dospelo k záveru, že dlhové kritérium vymedzené v zmluve a v nariadení Rady (ES) č. 1467/1997 by sa malo považovať za nesplnené a postup pri nadmernom deficite na základe dlhového kritéria je preto opodstatnený.
- (8) V nadväznosti na požiadavku uvedenú v revidovanom návrhu rozpočtového plánu na rok 2019 sa v programe stability na rok 2019 potvrdzuje, že rozpočtový vplyv zrútenia mosta Morandi v Janove a výnimočne nepriaznivých poveternostných podmienok v roku 2018 bol značný, pričom rozsah a povaha týchto dodatočných rozpočtových nákladov sú v ňom náležite doložené. V programe stability na rok 2019 sa konkrétne uvádza, že rozpočet na rok 2019 zahŕňa mimoriadne výdavky vo výške približne 0,2 % HDP v súvislosti s mimoriadnym programom údržby cestnej siete a preventívnym plánom na obmedzenie hydrogeologických rizík. Vzhľadom na priame prepojenie so zrútením mosta Morandi v Janove a s nepriaznivými poveternostnými podmienkami v roku 2018 by sa pri uplatňovaní „doložky o nezvyčajnej udalosti“ mohlo zväziť osobitné zaobchádzanie s výdavkami na mimoriadnu údržbu ciest a prevenciu hydrogeologických rizík. Podľa Komisie predstavovali v roku 2019 oprávnené dodatočné výdavky súvisiace s týmito opatreniami 0,18 % HDP. Ustanovenia článku 5 ods. 1 a článku 6 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 umožňujú zohľadniť tieto dodatočné výdavky, keďže zrútenie mosta Morandi v Janove a mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky sa považujú za nezvyčajné udalosti, ich vplyv

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

na verejné financie Talianska je značný a umožnením dočasnej odchýlky od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu by nebola ohrozená udržateľnosť. Na jar 2020 sa vykoná konečné posúdenie vrátane posúdenia oprávnených súm na základe zistených údajov za rok 2019 poskytnutých talianskymi orgánmi.

- (9) Rada 13. júla 2018 odporučila Taliansku, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov⁸ v roku 2019 neprekročí 0,1 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2019 vyplýva, že existuje riziko značnej odchýlky od odporúčaného postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu v roku 2019. Tento záver by sa nezmenil, ani keby sa od požiadavky preventívnej časti Paktu stability a rastu v roku 2019 odpočítal rozpočtový vplyv mimoriadneho programu údržby cestnej siete nadväzujúceho na zrútenie mosta Morandi v Janove a preventívneho plánu na obmedzenie hydrogeologických rizík nadväzujúceho na mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky.
- (10) Vzhľadom na pomer dlhu verejnej správy k HDP Talianska nad úrovňou 60 % HDP a predpokladanú produkčnú medzeru vo výške –0,1 % by čisté primárne verejné výdavky v roku 2020 mali klesnúť o 0,1 % v nominálnom vyjadrení, čo na základe matice požiadaviek v rámci Paktu stability a rastu zodpovedá štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP. Z prognózy Komisie z jari 2019 za predpokladu nezmenených politik vyplýva, že v roku 2020 existuje riziko značnej odchýlky od uvedenej požiadavky. *Prima facie* sa predpokladá, že Taliansko v rokoch 2019 a 2020 nedodrží dlhové pravidlo. V dôsledku vysokej miery zadlženosti Talianska na úrovni približne 132 % HDP sa navyše rozsiahle zdroje vyčleňujú na pokrytie nákladov na dlhovú službu, a to na úkor položiek, ktoré výraznejšie podporujú rast, vrátane vzdelávania, inovácií a infraštruktúry. Rada celkovo zastáva názor, že od roku 2019 by sa mali prijať potrebné opatrenia, aby sa dosiahol súlad s ustanoveniami Paktu stability a rastu. Je dôležité, aby sa všetky neočakávané zisky použili na ďalšie znižovanie miery zadlženosti verejnej správy.
- (11) Daňový systém Talianska sa aj naďalej výrazne opiera o výrobné faktory, čo má nepriaznivý účinok na hospodársky rast. Vysoké daňové zaťaženie práce a kapitálu odrádza od zamestnávania a investícií. Hoci v rozpočte na rok 2019 sa mierne znížilo zdanenie samostatne zárobkovo činných osôb, z celkového hľadiska sa v ňom takisto dočasne zvýšilo daňové zaťaženie firiem. Základy dane menej škodlivé pre rast, napríklad z nehnuteľností a spotreby, sa využívajú nedostatočne, v dôsledku čoho zostáva priestor na presun daňového zaťaženia z práce a kapitálu rozpočtovo neutrálnym spôsobom. V roku 2015 došlo k zrušeniu periodickej dane z nehnuteľností v prípade prvej obytnej nehnuteľnosti aj v prípade majetnejších domácností. Okrem toho sú hodnoty pozemkov a nehnuteľností (alebo „katastrálne“ hodnoty), ktoré slúžia ako základ na výpočet dane z nehnuteľností, do veľkej miery neaktuálne a stále sa neuskutočnila reforma na ich zosúladenie so súčasnými trhovými hodnotami. Počet a objem daňových výdavkov, najmä v prípade znížených sadzieb dane z pridanej hodnoty, je vysoký a ich zjednodušenie sa v posledných rokoch systematicky

⁸ Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrađených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rovnomerne rozložená na obdobie štyroch rokov. Diskrečné príjmové opatrenia alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

odkladalo. Takisto existuje priestor na zníženie zaťaženia podnikov a domácností plniacich si daňové povinnosti zjednodušením daňového kódexu a zvýšením všeobecnej úrovne daňovej disciplíny. Predovšetkým platí, že medzera vo výbere DPH (rozdiel medzi teoretickými a skutočne vybranými príjmami z DPH) patrí medzi najvyššie v EÚ. Jedným z dôvodov je vysoká miera daňových únikov, ktorá súvisí najmä s nevystavovaním účteniek a faktúr. Pozitívnym krokom pri odstraňovaní medzery je povinné elektronické zasielanie potvrdení o zaplatení pri všetkých obchodných transakciách s konečnými spotrebiteľmi. V posledných rokoch sa však zvýšili zákonné limity na platby v hotovosti, čo by mohlo odrádzať od využívania elektronických platieb. Ak by sa namiesto toho podporilo využívanie elektronických platieb, mohla by sa zvýšiť motivácia na vydávanie účteniek a faktúr, čím by sa zlepšila daňová disciplína.

- (12) Výdavky Talianska na starobné dôchodky, ktoré boli v roku 2017 približne na úrovni 15 % HDP, patria medzi najvyššie v Únii a očakáva sa, že v strednodobom horizonte sa v dôsledku zhoršenia indexu ekonomickej závislosti poproduktívnej zložky zvýšia. Rozpočet na rok 2019 a zákonný dekrét, ktorým sa v januári 2019 zaviedol nový systém predčasného odchodu do dôchodku, ustupujú od prvkov minulých dôchodkových reforiem, čím zhoršujú udržateľnosť verejných financií v strednodobom horizonte. Tieto nové ustanovenia budú v strednodobom horizonte ďalej zvyšovať výdavky na dôchodky. V rokoch 2019 až 2021 umožní nový systém predčasného odchodu do dôchodku (ďalej len „kvóta 100“), aby ľudia odišli do dôchodku vo veku 62 rokov, ak platili príspevky počas 38 rokov. Okrem toho sa rozšíril rozsah pôsobnosti existujúcich ustanovení týkajúcich sa predčasného odchodu do dôchodku, a to aj pozastavením indexácie požadovaného minimálneho príspevku na základe strednej dĺžky života, ktorá bola zavedená v rámci minulých dôchodkových reforiem, do roku 2026. Na tieto ustanovenia sa v rozpočte na rok 2019 vyčlenili finančné prostriedky v hodnote 0,2 % HDP v roku 2019 a 0,5 % HDP v rokoch 2020 a 2021, pričom sa však v nasledujúcich rokoch očakávajú aj dodatočné náklady. Vysoké verejné výdavky na starobné dôchodky obmedzujú iné sociálne výdavkové položky a výdavkové položky podporujúce rast, ako napríklad vzdelávanie a investície, a obmedzujú rezervy na zníženie celkového vysokého daňového zaťaženia a vysokého verejného dlhu. Okrem toho by rozšírenie možnosti predčasného odchodu do dôchodku v situácii, keď Taliansko už zaostáva za priemerom EÚ, pokiaľ ide o zamestnanosť starších pracovníkov (vo veku 55 – 64 rokov), mohlo negatívne ovplyvniť ponuku pracovnej sily, čím by sa brzdil potenciálny rast a zhoršila by sa udržateľnosť verejného dlhu. V záujme obmedzenia zvyšovania výdavkov na dôchodky by sa mali v plnej miere realizovať dôchodkové reformy zamerané na obmedzenie implicitných záväzkov vyplývajúcich zo starnutia obyvateľstva, ktoré už boli legislatívne schválené. Okrem toho by sa úspory mohli dosiahnuť intervenciou v oblasti vysokých dôchodkových nárokov, ktoré nezodpovedajú príspevkom, pričom by sa mali dodržiavať zásady spravodlivosti a úmernosti.
- (13) Napriek spomaleniu hospodárskeho rastu zamestnanosť v roku 2018 naďalej rástla, aj keď pomalším tempom než v predchádzajúcom roku. Počet zamestnaných osôb dosiahol na konci roka 23,2 milióna, čím prekonal úroveň pred krízou. Miera zamestnanosti (osôb vo veku 20 – 64 rokov) v minulom roku vzrástla na 63 %, stále je však hlboko pod priemerom EÚ (73,2 %). Okrem toho existujú značné regionálne rozdiely a trh práce zostáva segmentovaný, pričom podiel dočasných pracovných zmlúv sa v roku 2018 ešte viac zvýšil. Miera nezamestnanosti klesla na 10,6 %. Dlhodobá nezamestnanosť a nezamestnanosť mladých ľudí je naďalej vysoká, čo má negatívny vplyv na potenciálny rast a sociálnu súdržnosť. Neaktivita sa vyskytuje

najčastejšie u žien, osôb s nízkou kvalifikáciou a mladých ľudí. Navyše, podiel mladých ľudí (vo veku 15 – 24 rokov), ktorí nie sú zamestnaní ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, dosiahol v roku 2018 úroveň 19,2 % a je najvyšší v EÚ. Rozšírená je aj nedobrovoľná práca na čiastočný úväzok, čo poukazuje na pretrvávajúcu stagnáciu trhu práce.

- (14) Príjmová nerovnosť a riziko chudoby sú vysoké a vyznačujú sa veľkými regionálnymi a územnými rozdielmi. V roku 2017 bolo riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia vystavených 28,9 % obyvateľov, čo je nad úrovňou pred krízy a vysoko nad priemerom EÚ za rok 2017 (22,4 %). Obzvlášť zasiahnuté sú deti, najmä tie s migrantským pôvodom. Chudoba zamestnaných je vysoká a stále rastie, najmä medzi dočasnými pracovníkmi a ľuďmi s migrantským pôvodom. Samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré predstavujú 20,8 % pracovnej sily (v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 13,7 %), sú vo všeobecnosti menej chránené pred sociálnymi rizikami než zamestnané osoby. Problémom je aj prístup k cenovo dostupnému a primeranému bývaniu. Poskytovanie sociálnych služieb je naďalej nedostatočne rozvinuté a roztrieštené. Vplyv sociálnych transferov na znižovanie chudoby a príjmovej nerovnosti je jedným z najnižších v EÚ. Program boja proti chudobe zavedený v roku 2018 bol nahradený novým rozsiahlym systémom (príjem pre občanov), ktorý sa riadi prístupom aktívneho začleňovania za určitých podmienok. Reforma sa však môže ukázať ako ťažko realizovateľná, keďže predstavuje značnú záťaž pre verejnú správu, najmä v oblasti zamestnanosti a sociálnych služieb. Jej skutočný vplyv bude závisieť od toho, aké účinné budú politiky pri podnecovaní ľudí k nástupu do práce alebo odbornej prípravy, od miery poskytovania personalizovaných sociálnych služieb a od kontrol. Vplyv na znižovanie chudoby a sociálneho vylúčenia bude závisieť najmä od skutočnej schopnosti zabezpečiť dosah na tých, ktorí to najviac potrebujú. Výsledky systému zdravotnej starostlivosti sú aj napriek výdavkom pod priemerom EÚ celkovo dobré. Poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa však v jednotlivých regiónoch značne líši, čo má vplyv na prístup, rovnosť a efektívnosť, a mohlo by sa zlepšiť lepšou správou a monitorovaním zabezpečovania štandardnej úrovne služieb. Pri poskytovaní podpory ľuďom so zdravotným postihnutím a iným znevýhodneným skupinám zohráva kľúčovú úlohu vyššia miera domácej a komunitnej starostlivosti.
- (15) Nedeklarovaná práca je v Taliansku rozšírená, a to najmä v južných regiónoch. Podľa odhadov národného štatistického úradu predstavovalo nepozorované hospodárstvo v roku 2016 približne 210 miliárd EUR (12,4 % HDP). Približne 37,2 % tejto sumy možno pripísať nedeklarovanej práci. Týka sa to najmä zraniteľných skupín, ako sú migranti, ženy a maloleté osoby. Nová agentúra inšpektorátu práce, ktorá funguje od roku 2017, venovala osobitnú pozornosť fenoménu „*caporalato*“ v odvetví poľnohospodárstva, ktorý sa vyznačuje vysokým výskytom nezrovnalostí a rizikom pracovného vykorisťovania, a to najmä v prípade neregulárnych migrantov. Na boj proti nedeklarovanej práci a pracovnému vykorisťovaniu a ich prevenciu a zabezpečenie spravodlivých a bezpečných pracovných podmienok je potrebné dôkladné monitorovanie nedávno prijatých opatrení, ako aj ďalšie kroky. Napokon, je dôležité zabezpečiť, aby sa zavedením príjmu na základe občianstva maximalizovali stimuly pre riadne zamestnanie a premenu nedeklarovanej práce na riadne zamestnanie, a to prostredníctvom dôkladného monitorovania, ako aj pozitívnych stimulov.
- (16) Pre vykonávanie reformy týkajúcej sa nového systému príjmu pre občanov má rozhodujúci význam zlepšenie verejných služieb zamestnanosti zabezpečením

väčšieho množstva zdrojov a kvalitnejších služieb. V tomto kontexte nového systému príjmu pre občanov pre osoby s nízkymi príjmami a nezamestnané osoby sú účinné aktívne politiky trhu práce dôležitým nástrojom na znižovanie napätia na trhu práce a motivovanie ľudí k hľadaniu práce. V tejto súvislosti je veľmi dôležité, aby mali služby zamestnanosti k dispozícii dostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov. Účinná pomoc pri hľadaní zamestnania zameraná na zlepšenie odbornej prípravy a zvyšovania úrovne zručností má rozhodujúci význam, pokiaľ ide o zlepšovanie mobility pracovnej sily a poskytovanie vhodných zručností pracovníkom vzhľadom na budúce problémy na trhu práce a čoraz náročnejšie a konkurenčnejšie pracovné prostredie. Nedávno boli prijaté určité opatrenia na zvýšenie účinnosti aktívnych politik trhu práce, ako napríklad vymedzenie monitorovacích ukazovateľov a minimálnych noriem, prijatie stratégie pre dlhodobo nezamestnaných a vytvorenie nástroja na kvalitatívne profilovanie. Celková efektívnosť verejných služieb zamestnanosti a ich schopnosť nájsť ľuďom zamestnanie zostáva napriek tomu slabá, výkonnosť sa v jednotlivých regiónoch výrazne líši a integrácia so sociálnymi a vzdelávacími politikami je obmedzená. Slabá je aj spolupráca so zamestnávateľmi.

- (17) Rozdiel v zamestnanosti mužov a žien v Taliansku stále patrí k najvyšším v EÚ a miera zamestnanosti žien je aj napriek miernemu rastu výrazne nižšia než priemer EÚ (53,1 % v porovnaní so 67,4 % v roku 2018). Investície do služieb starostlivosti a do účasti žien na trhu práce, ako aj opatrenia na podporu rovnakých príležitostí a primeraných politik rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom sú aj naďalej nedostatočné. Stále však chýba komplexná stratégia na podporu účasti žien na trhu práce. Napriek nepatrnému predĺženiu povinnej otcovskej dovolenky zo štyroch na päť dní je systém rodičovskej dovolenky stále nedostatočný. Táto skutočnosť spolu s nedostatočne rozvinutými službami starostlivosti o deti a dlhodobej starostlivosti zvyčajne bráni ženám s deťmi alebo inými rodinnými príslušníkmi, ktorí potrebujú starostlivosť, v tom, aby pracovali. V roku 2017 využívalo formálne vzdelávanie v ranom detstve len 28,6 % detí mladších ako tri roky, čo je výrazne pod priemerom EÚ. Pri investíciách do starostlivosti o deti, zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti by sa mali zohľadniť veľké geografické rozdiely v dostupnosti služieb. Vysoké daňovo-odvodové zaťaženie druhých zárobkovo činných osôb v domácnosti navyše znižuje finančnú motiváciu žien nájsť si prácu. Vyššia miera účasti žien na trhu práce, ako aj vyššia miera účasti na trhu práce všeobecne, by mohla podporiť hospodársky rast zvýšením ponuky pracovnej sily a zmierniť chudobu a sociálne a finančné riziká vyplývajúce zo starnutia obyvateľstva.
- (18) Cieľom pôvodne plánovanej reformy rámca kolektívneho vyjednávania bolo lepšie zosúladiť mzdy a platy s hospodárskymi podmienkami na regionálnej úrovni a na úrovni firiem. Confindustria v marci 2018 podpísala rámcovú dohodu s tromi hlavnými talianskymi odborovými zväzmi (Cgil, Cisl a Uil) s cieľom rozšíriť druhostupňové vyjednávanie. Dohoda okrem toho zvyšuje právnu istotu stanovením jasnejších pravidiel zastúpenia sociálnych partnerov na rokovaníach a zavádza zlepšený algoritmus na stanovovanie minimálnych miezd. Združenie zamestnávateľov a tri hlavné odborové zväzy podpísali koncom roka 2018 prvú dohodu o vykonávaní týkajúcu sa reprezentatívnosti, zdravia a bezpečnosti pri práci.
- (19) Investície do vzdelávania a zručností sú nevyhnutné na podporu inteligentného, inkluzívneho a udržateľného rastu. Trend stagnujúcej produktivity v Taliansku je ovplyvnený nedostatkami systému vzdelávania a odbornej prípravy a slabým dopytom po vysokokvalifikovanej pracovnej sile. Veľkou výzvou je zlepšenie kvality systému vzdelávania a odbornej prípravy. Miera predčasného ukončenia školskej dochádzky je

aj naďalej výrazne nad priemerom EÚ (14,5 % v porovnaní s 10,6 % v roku 2018) a existujú veľké regionálne a územné rozdiely vo výsledkoch vzdelávania. Hoci podiel finančných prostriedkov vyčlenených na základné a stredoškolské vzdelávanie vo všeobecnosti zodpovedá priemeru EÚ, k zlepšeniu výsledkov vzdelávania by mohlo prispieť ďalšie úsilie zamerané na prilákanie, úspešný nábor a motiváciu učiteľov. Systém náboru sa neúmerne viac zakladá na vedomostiach než na zručnostiach, pričom zložka odbornej prípravy je obmedzená. Okrem toho sú mzdy talianskych učiteľov v porovnaní s medzinárodnými normami a v pomere ku mzdám pracovníkov s terciárnym vzdelaním aj naďalej nízke. Zvyšovanie miezd je pomalšie než v prípade učiteľov z iných krajín a kariérne vyhliadky sú vzhľadom na jedinú kariérnu dráhu obmedzenejšie. Povýšenia sa navyše udeľujú výlučne na základe odslúžených rokov a nie podľa zásluh. Výsledkom je veľmi nízka atraktivnosť učiteľského povolania pre vysokokvalifikované osoby a demotivácia pedagogických zamestnancov, čo má zase negatívny vplyv na výsledky vzdelávania žiakov. Učňovská príprava sa v posledných rokoch rozmáhala, prijaté opatrenia však jej napredovanie utlmili. Výsledky talianskych žiakov a dospelých osôb v oblasti kľúčových kompetencií a základných zručností patria k najhorším v EÚ. Účasť dospelých na vzdelávaní je v situácii, keď rozdiely v zamestnanosti medzi vysokokvalifikovanými a nízkokvalifikovanými osobami patria k najvyšším v EÚ, veľmi obmedzená a stále klesá. Zvyšovanie úrovne zručností je potrebné najmä v oblasti digitálnych zručností. V oblasti digitálnych zručností a infraštruktúry sa dosiahol obmedzený pokrok. Investície do ľudského kapitálu sú predpokladom pre posilnenie verejných a súkromných investícií, pričom súčasným opatreniam na podporu digitálnych zručností a vzdelávania dospelých chýba komplexný prístup. Základná a pokročilá úroveň digitálnych zručností sú pod priemerom EÚ – základné digitálne zručnosti má len 44 % osôb vo veku 16 až 74 rokov (57 % v EÚ).

- (20) Nedostatočné investície do zručností spomaľujú prechod Talianska na znalostnú ekonomiku, brzdia rast produktivity a obmedzujú potenciál zlepšiť necenovú konkurencieschopnosť a rast HDP. Nedostatkami vo vzdelávaní možno vysvetliť aj nižšiu produktivitu talianskych mikropodnikov a malých podnikov v porovnaní s podobnými krajinami. Terciárne vzdelávanie trpí nedostatkom financií a čelí nedostatku zamestnancov a rozsah odborne zameraného vyššieho vzdelávania je aj napriek vysokej miere zamestnatelnosti obmedzený. Podiel absolventov vysokých škôl zostáva nízky (27,9 % obyvateľov vo veku 30 až 34 rokov v roku 2018) a je spojený s pomerne nízkou dostupnosťou absolventov terciárneho vzdelávania najmä vo vedeckých a technických odboroch. Cílené investície do zručností sú predpokladom pre zvýšenie verejných aj súkromných investícií, a to najmä do nehmotného majetku. Treba podporiť štúdium v odboroch, ktoré sú relevantné pre odvetvia intenzívne využívajúce znalosti, a posilniť špecifické zručnosti, ako sú digitálne a finančné zručnosti.
- (21) Prijímanie stratégií na zvýšenie produktivity, ako je inovácia výroby a procesu alebo organizačná inovácia, zo strany malých firiem je aj naďalej obmedzené, a to najmä v južnom Taliansku. Investície do nehmotného majetku sú od začiatku tohto storočia výrazne pod priemerom Únie. Výdavky podnikov na výskum a vývoj dosahujú takmer polovičnú úroveň priemeru eurozóny. Verejná podpora v oblasti výdavkov podnikov na výskum a vývoj zostáva nízka, hoci vďaka významnejšej úlohe daňových stimulov sa zlepšuje. Verejné výdavky na výskum a vývoj sú takisto pod priemerom eurozóny. Nízka miera inovácie by mohla spomaliť aj prechod na ekologické hospodárstvo. Na zlepšenie výsledkov Talianska v oblasti inovácií sú potrebné ďalšie investície do nehmotného majetku a väčší dôraz na transfer technológií s prihliadnutím na

regionálne nedostatky a veľkosť firiem. Verejnú podporu v oblasti výdavkov podnikov na výskum a vývoj možno zlepšiť prostredníctvom vyváženej kombinácie priamych a nepriamych opatrení a hĺbkového posúdenia existujúcich dočasných daňových stimulov s cieľom zabezpečiť, aby sa tie najefektívnejšie zmenili na trvalé. Opatrenia na podporu znalostí (ako sú technologické klastre) a spolupráca medzi firmami pomáhajú najmä menším firmám pri riešení týchto ťažkostí a zvyšovaní ich nízkej produktivity.

- (22) Investície sú potrebné na zvýšenie kvality a udržateľnosti infraštruktúry v krajine. V sektore dopravy Taliansko nesplnilo ciele svojej stratégie pre investície do infraštruktúry (*Connettere l'Italia*). Pri realizácii plánovaných investícií do železničnej, cestnej a udržateľnej mestskej mobility sa dosiahol veľmi obmedzený pokrok. Dôvodom sú administratívne prietahy, neefektívnosť výdavkov, nedokončená implementácia kódexu týkajúceho sa verejného obstarávania a koncesií a súdne spory. Z hodnotiacej tabuľky EÚ v oblasti dopravy vyplýva, že kvalita talianskej infraštruktúry je pod priemerom EÚ. Stav komunikácií je jasným zdrojom obáv, čo sa preukázalo pri zrútení mosta Morandi v Janove. Vláda určila za prioritu údržbu a bezpečnosť, pričom jej plánom je monitorovať stav údržby celej infraštruktúry a vytvorenie novej agentúry zodpovednej za bezpečnosť železničnej a cestnej infraštruktúry. V tejto súvislosti sa Taliansku v rámci fiškálnych pravidiel EÚ povolilo použiť v roku 2019 sumu vo výške 1 miliardy EUR na investičný plán s cieľom zaistiť bezpečnosť cestnej infraštruktúry podobnej mostu Morandi. Investíciami do udržateľnej dopravy a infraštruktúry sa dajú riešiť aj environmentálne problémy. Na dosiahnutie ambiciózných cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 sú potrebné trvalé ekologické investície. Integrovaný národný plán v oblasti energetiky a klímy je kľúčovým zdrojom usmernení na stanovenie investičných potrieb v oblasti dekarbonizácie a energetiky. Investície sú potrebné na zlepšenie energetickej infraštruktúry, čo by prispelo k odolnejšiemu, čistejšiemu, bezpečnejšiemu a flexibilnejšiemu energetickému systému, pričom by sa zároveň podporila integrácia trhov a znížili by sa cenové rozdiely. Talianska elektrizačná sústava ešte nie je dostatočne vybavená na to, aby zvládla zvýšené cezhraničné výmeny a rozsah variabilných obnoviteľných zdrojov energie, s ktorým sa počíta do roku 2030. Na zníženie núdzových výdavkov, a to aj v oblasti infraštruktúry, sú potrebné investície do prevencie hydrogeologických a seizmických rizík. Na rok 2019 sa Taliansku v súvislosti s fiškálnymi pravidlami EÚ povolilo použiť sumu vo výške 2,1 miliardy EUR na zabezpečenie prevencie významných hydrogeologických rizík. Napokon, účinné investície do oblasti odpadového hospodárstva a vodnej infraštruktúry v južnom Taliansku sú nedostatočné, pričom pretrvávajú riziká spojené s nedostatkom a suchom. Prekážkou pre investície je aj naďalej rozdrobenosť sektora spolu so slabým úverovým profilom menších prevádzkovateľov. Investície, a to aj v oblasti reakcie na zmenu klímy, environmentálnej udržateľnosti, predchádzania rizikám a prepojenosti vidieka, by prispeli aj k odstráneniu regionálnych rozdielov. Vo vidieckych oblastiach je takisto menej rozvinutá širokopásmová sieť. Pokiaľ ide o ultrarýchle širokopásmové pokrytie (100 Mbps a viac), Taliansko stále zaostáva (iba 24 % v porovnaní s priemerom EÚ na úrovni 60 %) a je takmer na konci rebríčka (na 27. mieste), pričom jeho miera rastu je stále veľmi nízka. Výsledky v oblasti ultrarýchleho širokopásmového pokrytia, ako aj jeho využívania sú výrazne pod priemerom EÚ.
- (23) Nedostatočná kapacita verejného sektora na správu financovania, a to najmä na miestnej úrovni, predstavuje vzhľadom na komplikované postupy, prekryvanie sa zodpovedností a zlé riadenie zamestnanosti vo verejnom sektore prekážku pre investície vo všetkých sektoroch. Nedostatočné zručnosti zamestnancov verejného

sektora majú za následok obmedzenú kapacitu, pokiaľ ide o hodnotenie, výber a riadenie investičných projektov. Tým sa zároveň sťažuje využívanie finančných prostriedkov EÚ, v ktorom Taliansko v porovnaní s priemerom Únie zaostáva. Nižšia kvalita riadenia v južnom Taliansku výrazne obmedzuje výdavky a kapacitu v oblasti tvorby politík. Zlepšenie administratívnej kapacity je predpokladom účinnej realizácie verejných investícií a využívania finančných prostriedkov EÚ s pozitívnymi účinkami presahovania na súkromné investície a rast HDP. Takéto zlepšenia by mohli zvýšiť vplyv investícií do širokopásmového pripojenia, dopravy, riadenia vodných zdrojov a obehového hospodárstva, a to najmä v južnom Taliansku. Posledná uvedená oblasť zaostáva, najmä pokiaľ ide o nehmotné investície. Zlepšenie administratívnej kapacity ústredných a miestnych orgánov by malo pozitívny vplyv na plánovanie, vyhodnocovanie a monitorovanie investičných projektov, ako aj na identifikáciu a riešenie možných nedostatkov.

- (24) Zvýšenie efektívnosti talianskej verejnej správy a jej ústretovosti voči podnikaniu by malo pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, investície a schopnosť firiem využívať príležitosti v oblasti inovácií. V roku 2015 bol prijatý komplexný vykonávací právny predpis na reformu verejnej správy. Reforma sa zameriavala na väčšinu zdrojov neefektívnosti, ako sú dĺžka a zložitosť postupov, nedostatočná transparentnosť, neúčinné riadenie zamestnanosti vo verejnom sektore, neefektívne riadenie podnikov vo verejnom vlastníctve a nízka digitalizácia. Reforma sa z veľkej časti zrealizovala do konca roka 2017 a jej presadzovanie prebieha, pričom ju podporuje nový zákon „Concretezza“. Vykonávanie digitálnych verejných služieb v kľúčových oblastiach, ako sú online platobné systémy, ktoré by pomohli znížiť zložitosť a zvýšiť transparentnosť, sa však v dôsledku nekonzistentného plánovania, obmedzených finančných zdrojov a nedostatočnej koordinácie oneskorilo. Proces ešte viac spomaľujú vysoký priemerný vek a slabé priemerné digitálne zručnosti zamestnancov verejného sektora. Keď sa však spoja jasné ciele s účinným presadzovaním, výsledky sú viditeľné, ako napríklad v prípade rýchleho rozvoja elektronického trhu pre orgány verejnej správy a elektronickej fakturácie. V súvislosti s reformou verejnej správy z roku 2015 sa uvažovalo aj o novom rámci s cieľom zreformovať riadenie miestnych verejných služieb. Taliansky ústavný súd však v novembri 2016 vyhlásil postup použitý pri prijímaní niekoľkých legislatívnych dekrétov vrátane dekrétu týkajúceho sa miestnych verejných služieb za protiústavný. Preto je potrebná nová legislatívna iniciatíva na podporu efektívnosti a kvality miestnych verejných služieb, a to aj uprednostňovaním konkurencieschopných ponúk pred internými riešeniami alebo priamymi grantmi.
- (25) V hospodárskom a finančnom dokumente na rok 2018 (ďalej len „DEF 2018“) boli za rozhodujúce faktory pre obnovenie účinných investičných výdavkov v Taliansku označené príprava projektu a zlepšenie kvality projektového cyklu. V rovnakom dokumente sa oznámilo zriadenie osobitného grantového fondu na prípravu a preskúmanie projektov v prípade kľúčových projektov v oblasti infraštruktúry. Počítalo sa s ďalším grantovým fondom na prípravu menších projektov vykonávaných miestnymi orgánmi. Zatiaľ však neboli vydané vykonávacie dekréty k obom fondom a rozpočtové prostriedky pridelené týmto fondom môžu byť nižšie, než sa pôvodne uvádzalo v DEF 2018. V zákone o rozpočte na rok 2019 sa uvádza zriadenie „Centrale per la progettazione“, tento orgán však ešte nie je funkčný a jeho zriadenie si vyžaduje dlhodobejšie úsilie. Pokiaľ ide o funkčnosť, nie je jasné, ako bude Centrale per la progettazione spolupracovať s obcami a inými miestnymi orgánmi.

- (26) Zlepšením podnikateľského prostredia by sa uľahčilo podnikanie a lepšie rámcové podmienky hospodárskej súťaže by podporili efektívnejšie pridelovanie zdrojov a zvyšovanie produktivity. Ročný zákon o hospodárskej súťaži z roku 2015 prijatý v auguste 2017 treba riadne vykonávať. V určitých sektoroch, ako sú služby pre podniky a maloobchod, však pretrvávajú výrazné prekážky brániace hospodárskej súťaži. Zlepšením kvality regulačného rámca by sa zabezpečili rovnaké podmienky pre inovačné platformy a tradičných prevádzkovateľov, čím by sa naplno využil potenciál kolaboratívneho hospodárstva a spravodlivejšej hospodárskej súťaže vo všetkých sektoroch. Na kvalitu služieb by pozitívne vplývalo zvýšenie konkurencie v postupoch udeľovania verejných zákaziek na poskytnutie služieb a povolení zaistujúcich prístup k verejným statkom. Nedostatočná regulačná stabilita v systéme verejného obstarávania by mohla ohroziť niektoré kľúčové výhody predchádzajúcich reforiem a prispieť k oddialeniu investícií. Dohľad nad trhom s výrobkami je rozdelený medzi rozličné organizácie, pričom dochádza k značnému prekryvaniu a chýbajú systémy efektívnej koordinácie. Tým sa znižuje účinnosť kontrol pri predchádzaní nespravodlivej hospodárskej súťaži zo strany podnikov, ktoré nedodržiavajú predpisy.
- (27) Nízka efektívnosť talianskeho občianskoprávného súdnictva je aj naďalej zdrojom obáv. V roku 2017 trvalo vyriešenie občianskoprávných a obchodnoprávných súdnych sporov v Taliansku na všetkých stupňoch najdlhšie v Únii. Zatiaľ čo dĺžka konaní na prvom stupni v porovnaní s rokom 2016 vzrástla, minulé reformy začínajú mať pozitívny vplyv na dĺžku súdnych konaní na vyšších stupňoch. Stále však existuje priestor na obmedzenie zneužívania súdnych konaní a zabezpečenie efektívnejšieho fungovania súdov. Na Najvyššom kasačnom súde má veľký počet nových prípadov v spojení s nižšou mierou vyriešenia prípadov v jeho sekcii pre daňové spory negatívny vplyv na efektívnosť súdu a vyvoláva obavy v súvislosti so systémom daňovej spravodlivosti na súdoch prvého a druhého stupňa. Celkovo by primerané presadzovanie jednoduchších procesných pravidiel mohlo pomôcť podstatne urýchliť občianskoprávne súdne konania. V tejto súvislosti bola ohlásená reforma na zjednodušenie občianskoprávného konania, zatiaľ však nebola predložená Parlamentu. Ďalšími výzvami sú stále obmedzené a nejednotné využívanie filtra na posúdenie neprípustnosti odvolaní na druhom stupni, veľké množstvo voľných pracovných miest pre administratívnych pracovníkov a pretrvávajúce rozdiely medzi súdmi, pokiaľ ide o účinnosť správy prípadov.
- (28) Taliansko nedávno dosiahlo určitý pokrok pri zlepšovaní svojho protikorupčného rámca, a to aj vďaka lepšej ochrane oznamovateľov, silnejšej úlohe národného protikorupčného úradu pri vykonávaní tohto rámca a novému protikorupčnému zákonu z januára 2019. Cieľom uvedeného zákona je posilniť odhaľovanie a potláčanie korupcie prostredníctvom prísnejších sankcií, lepších vyšetrovacích techník a režimu zhovievavosti pre tých, ktorí korupciu oznámia. Zákonom sa takisto ruší premlčacia lehota po odsúdení súdom prvého stupňa, čo však platí až od roku 2020. Ide o dlho očakávaný pozitívny krok v súlade s medzinárodnými normami. Potláčanie korupcie je však v Taliansku naďalej neúčinné, a to najmä preto, že trestné konania sú neprimerane dlhé, pričom absentuje veľmi potrebná reforma súdneho konania vrátane systému odvolaní s cieľom zabrániť zneužívaniu konaní. Okrem toho pretrvávajú nedostatky v rámci trestného stíhania pri konkrétnych trestných činoch, ako je sprenevera verejných finančných zdrojov.
- (29) Talianske banky aj napriek obnovenému tlaku trhu naďalej dosahujú značný pokrok pri ozdravovaní svojich súvah. V dôsledku vysokej miery ich expozície voči štátnym

dlhopisom mala volatilita trhu nepriaznivý vplyv na ich kapitálové pozície, vytvorila tlak na náklady na financovanie a sťažila im prístup k nezabezpečenému veľkoobchodnému financovaniu. V záujme ďalšieho zaistenia finančnej stability a posilnenia úverovej expanzie do ekonomiky je aj naďalej potrebné, aby sa pokračovalo v znižovaní objemu nesplácaných úverov a úverov s nízkou pravdepodobnosťou splatenia pochádzajúcich z minulosti, a to najmä v prípade malých bánk a bánk druhej úrovne. Zabezpečením napredovania bánk, najmä tých menších, pri plnení regulačných požiadaviek na financovanie by sa posilnila aj odolnosť systému voči vonkajším otrasom. Dôležité je aj riešenie štrukturálne nízkej ziskovosti bánk zvýšením efektívnosti a optimalizáciou obchodného modelu. Včasné vykonávanie dekrétov týkajúcich sa reformy v oblasti platobnej neschopnosti by prispelo k zrýchleniu ešte stále pomalých postupov zabavovania aktív a vymáhania kolaterálu a ešte viac by posilnilo odolnosť bankového sektora. Akákoľvek náhrada, ktorú štát poskytuje akcionárom a maloobchodným držiteľom podriadeného dlhu bánk, ktoré boli v minulosti predmetom postupov administratívnej likvidácie, by mala byť zameraná výhradne na riešenie sociálnych dôsledkov nekalého predaja, ku ktorému došlo v minulosti. Správa bankového systému by sa mala ešte viac zlepšiť urýchleným dokončením reformy veľkých družstevných bánk z roku 2015 po zaistení právnej zrozumiteľnosti.

- (30) Hlavným zdrojom podnikového financovania sú aj naďalej bankové úvery. Menšie a inovačné firmy majú však aj naďalej ťažkosti s prístupom k úverom, a to najmä v južnom Taliansku. Kapitálový trh je v porovnaní s inými členskými štátmi nedostatočne rozvinutý, a to aj v dôsledku faktorov obmedzujúcich dopyt, ako sú nízka úroveň finančného vzdelávania, strach zo straty kontroly nad podnikom a zaťažujúce administratívne požiadavky. V posledných rokoch boli zavedené viaceré opatrenia na zlepšenie prístupu k financiám, ktoré sa väčšinou zameriavali na kanál bankových úverov, hoci menším a inovačným firmám pomohli získať prístup k financiám aj trhové opatrenia, ako sú minidlhopisy, alternatívny investičný trh, rizikový kapitál a priama verejná podpora. Zrušením odpočítateľnej položky pre vlastné imanie podnikov v rozpočte na rok 2019 sa môže znížiť motivácia firiem na využívanie kapitálového financovania. Účinné posilnenie nebankového prístupu k financovaniu si vyžaduje zohľadnenie potrieb menších a inovačných firiem, ako aj schopnosť investorov vyhodnocovať investičné projekty. Vďaka diverzifikácii zdrojov financovania by boli investície firiem lepšie chránené pred otrasmi v bankovom sektore a zároveň by sa podporili inovácie a rast.
- (31) Programovanie finančných prostriedkov EÚ na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine⁹. Taliansku by to umožnilo čo najlepšie využiť uvedené prostriedky v identifikovaných sektoroch, pričom by sa zohľadnili regionálne rozdiely. Dôležitým predpokladom pre úspech týchto investícií je posilnenie administratívnej kapacity krajiny, pokiaľ ide o riadenie týchto prostriedkov.
- (32) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Talianska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila program stability na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Taliansku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu

⁹

SWD(2019) 1011 final.

a sociálno-ekonomickú politiku v Taliansku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie. Odzrkadľuje sa v tom potreba posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

- (33) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2019 a jej stanovisko¹⁰ je zohľadnené najmä v odporúčaní 1.
- (34) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a program stability na rok 2019. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaní 1 až 5. Uvedené odporúčania prispievajú aj k plneniu prvých štyroch odporúčaní týkajúcich sa hospodárskej politiky eurozóny. Fiškálne politiky uvedené v odporúčaní 1 prispievajú okrem iného k odstraňovaniu nerovnováh súvisiacich s vysokou úrovňou verejného dlhu,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Taliansko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Zabezpečiť nominálne zníženie čistých primárnych verejných výdavkov v roku 2020 o 0,1 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,6 % HDP. Využiť neočakávané zisky na urýchlenie znižovania miery zadlženosti verejnej správy. Presunúť zdaňovanie z práce, a to aj znížením daňových výdavkov a reformovaním neaktuálnych katastrálnych hodnôt. Bojovať proti daňovým únikom najmä vo forme nevystavovania faktúr, a to aj posilnením povinného využívania elektronických platieb vrátane jeho posilnenia prostredníctvom nižších zákonných limitov na platby v hotovosti. Zrealizovať v plnom rozsahu minulé dôchodkové reformy zamerané na zníženie podielu starobných dôchodkov na verejných výdavkoch a vytvoriť priestor pre iné sociálne výdavky a výdavky podporujúce rast.
2. Zintenzívniť úsilie v boji proti nedeklarovanej práci. Zabezpečiť, aby sa aktívne politiky trhu práce a sociálne politiky účinne integrovali a mali dosah predovšetkým na mladých ľudí a zraniteľné skupiny. Podporiť účasť žien na trhu práce prostredníctvom komplexnej stratégie vrátane prístupu ku kvalitnej starostlivosti o deti a dlhodobej starostlivosti. Zlepšiť výsledky vzdelávania, a to aj primeranými a cielenými investíciami, a podporiť zvyšovanie úrovne zručností vrátane posilnenia digitálnych zručností.
3. Zamerať hospodársku politiku týkajúcu sa investícií na výskum a inovácie a kvalitu infraštruktúry, a to s prihliadnutím na regionálne rozdiely. Zlepšiť účinnosť verejnej správy, a to aj investovaním do zručností zamestnancov verejného sektora, urýchlením digitalizácie a zvýšením efektívnosti a kvality miestnych verejných služieb. Odstrániť obmedzenia hospodárskej súťaže najmä v maloobchodnom sektore a v oblasti služieb pre podniky, a to aj prostredníctvom nového ročného zákona o hospodárskej súťaži.
4. Skrátiť dĺžku občianskoprávných súdnych konaní na všetkých stupňoch posilnením a zjednodušením procesných pravidiel, a to aj pravidiel, ktorými sa v súčasnosti zaoberá zákonodarca. Zlepšiť účinnosť boja proti korupcii reformovaním procesných pravidiel s cieľom skrátiť trvanie trestných konaní.
5. Podporiť reštrukturalizáciu súvah bánk, a to najmä malých a stredných bánk, zlepšením efektívnosti a kvality aktív, pokračovaním v znižovaní objemu

¹⁰ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

nesplácaných úverov a diverzifikáciou financovania. Zlepšiť nebankové financovanie menších a inovačných firiem.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*